

Brexit, covid-19 a válečný konflikt na Ukrajině ... příležitost pro změnu v Evropské unii

Minulý rok v červnu jsem zavařoval jahodové marmelády a z okruhu mých nejbližších zazněla poznámka, že se asi připravuji na válku. Tehdy jsem si uvědomil, že v Evropě panuje snad nejdelší období míru v historii a Evropská unie jako pakt stability a míru funguje zcela spolehlivě. Ani ve snu mě ale nenapadlo, že o pár měsíců později napadne diktátorský režim Vladimira Putina nezávislou Ukrajinu a každý den budu sledovat zprávy o průběhu války a lidských utrpeních pouze pár set kilometrů od svého domova.

Válečný konflikt nám připomenul skutečné důležité hodnoty, které vedly ke vzniku Evropské unie a které se staly každodenní součástí našich životů, tj. mír, svoboda, bezpečnost a územní soudržnost.

Během posledních pár let se nejedná o první událost, která ovlivnila zavedený každodenní režim firem a poklidný život lidí. Válečný konflikt přišel v době, kdy ve světě konečně ustupovala covidová pandemie, která nám připomenula zranitelnost lidského druhu. Byť se lidstvo s novým virem snad nakonec po dvou letech vypořádalo plošnou vakcinací, řada z nás si uvědomila, že zdraví naše a našich nejbližších je důležitější než materiální statky.

Navazující výpadky v dodavatelsko-odběratelských řetězcích vzniklé v důsledku nedostatku pracovních sil ve výrobcích, logistice či v důsledku nedostatku logistických kapacit pro dovoz a překládku zboží mohou naznačovat nepřiměřenou závislost vyspělých zemí na dovozu a dopadech globalizace; o související uhlíkové stopě námořních lodí ani nemluvě.

O několik let dříve Unii oslabilo vystoupení Velké Británie, jejíž ekonomika, ozbrojené síly a informační služby se řadí mezi nejvyspělejší na světě. Můžeme se sice přit o to, zda byla pronijní kampaň Davida Camerona zanedbána či výsledky referenda byly výsledkem kalkulací špičkových matematiků, sociologů a politologů, na výsledku ale již nic nezměníme.

Tyto tři významné události by nás ale měly poučit a vést ke změnám ve filozofickém směřování a vnitřním fungování Evropské unie, kde může právě Česká republika i v rámci svého předsednictví v Radě Evropské unie sehrát klíčovou roli. Vždyť i v rámci předsednictví v r. 2009 musela Česká republika řešit otázky finanční krize přicházející z USA, a aktuální situace se té uvedené podobá.

Protože je Ukrajina jedním z největších světových pěstitelů a vývozců obilí, brambor, kukuřice a slunečnic a na Ukrajině se nachází naleziště železné a uranové rudy, chromu, niklu, bauxitu, fosfátů, manganu a síry, válečný konflikt staví řadu evropských a afrických zemí do situace, kdy tyto suroviny již nemusí být tak snadno či vůbec dostupné. Kromě omezení objemu dovezených potravin a surovin z Ukrajiny negativně ovlivňujícího růst cen se evropské ekonomiky potýkají s vysokou mírou inflace způsobenou fiskální expanzí z období pandemie a zpomalujícím se hospodářským růstem.

Pozornost světových médií náš premiér Petr Fiala získal již v březnu tohoto roku, kdy se svými střeoevropskými kolegy jako první podnikl cestu na Ukrajinu, aby společně projevíli solidaritu s režimem a vojenským úsilím prezidenta Zelenského. Jednalo se o pracovní cestu pro většinu lidí a

politiků zcela nemyslitelnou. Pracovní cesty francouzského prezidenta Emmanuela Macrona, německého kancléře Olafa Scholze a italského premiéra Maria Draghi začátkem června následovaly se čtvrtletním zpožděním, podobně jako návštěva britského premiéra Borise Johnsona, v jehož případě se jednalo již o druhou cestu.

Postkomunistické země se mohou stát příkladem při budování energetické nezávislosti Evropy na dodávkách ropy a plynu z Ruska. Po vyhlášení nezávislosti na SSSR v březnu 1990 a zastavení dodávek ropy a plynu se Litva, Lotyšsko i Estonsko musely prakticky přes noc vypořádat s energetickou soběstačností. Německo již připravuje stavbu dvou terminálů na zkapalněný zemní plyn, kde česká vláda usiluje o získání podílu v projektu. Navazovat bude dlouho plánovaná výstavba plynovodu z Polska do České republiky.

Maďarsko se během posledních let ocitlo v jisté izolaci díky krokům premiéra Orbána, ale Maďarsko může hrát do budoucna důležitou roli při humanitární pomoci či obnově Ukrajiny. Ve městě Záhony se nachází největší železniční terminál umožňující překládku kontejnerů z širokorozchodné trati na trať klasického rozchodu.

Přesun pozornosti a strategických zájmů na východ Evropy může pomoci integraci a rozvoji méně vyspělých ekonomik Bulharska a Rumunska. V těchto zemích je stále levnější pracovní síla než v západní Evropě a tyto země se mohou stát cílem pro výstavbu nových výrobních závodů, rozšíření zemědělské výroby nebo pro vznik nových technologických center nebo center služeb. Železniční přeprava zboží z těchto zemí bude rychlejší, levnější a ekologičtější než dovoz některých výrobků z Asie. S uvedením bude souviset rozvoj silniční, železniční a datové infrastruktury.

Dominantní ekonomikou středoevropského regionu je jednoznačně Polsko, které hraje aktuálně rovněž významnou roli i v rámci humanitární a vojenské pomoci Ukrajině. Polské firmy jsou díky svému velkému národnímu trhu kapacitně nejlépe připraveny na vstup na zahraniční trh. O burze ve Varšavě se již delší dobu hovoří jako o burze s velkým potenciálem a Varšava se může stát finančním centrem střední a východní Evropy.

Roli východoevropských zemí posílilo rovněž udělení statutu kandidátských zemí Ukrajině a Moldávii. Obnova Ukrajiny a transformační procesy budou sice dlouhodobou záležitostí, ale kritickou pro zachování míru a stability celého regionu.

Obyvatelé Evropské unie by neměli pochybovat o smyslu a hodnotách, na kterých byla Unie založena. Tyto hodnoty je nutné si stále připomínat a mít na paměti, protože náš každodenní život je výsledkem jejich dodržování. Pevně věřím, že středoevropské země budou hrát klíčovou roli v novodobém směřování Unie a že mezinárodní společenství v budoucnu již nebude přehlížet několik měsíců trvající vojenská cvičení ozbrojených sil jiného státu u státních hranic nebo svévolný zábor území.

JUDr. Ing. Tomáš Vlasák,
advokát v České republice a Anglii a Walesu
PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 2/2022.

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)